

TOIMINTAKERTOMUS 2020

Aleksis Kiven Seura ry:n tarkoituksena on 1) Aleksis Kiveen ja hänen tuotantoonsa kohdistuvan mielenkiinnon ja harrastuksen herättäminen ja vireillä pitäminen, 2) Kiveen liittyvän tieteellisen tutkimustyön sekä luovan ja esittävän taiteen tukeminen, 3) kirjailijan elämäncatsomuksellisten arvojen selventäminen ja hänen kansallisen merkityksensä tehostaminen sekä 4) kirjailijan elämään ja teoksiin liittyvien muistojen ja tietojen sekä rakennus- ja maisemakohteitten vaaliminen, säilyttäminen ja tunnetuksi tekeminen.

Vuoden 2020 teki poikkeukselliseksi Seitsemän veljestä 150 -juhlavuosi sekä koronaviruspandemia ja siihen liittyvät rajoitukset, jotka vaikeuttivat erityisesti tapahtumien järjestämistä.

Seura ja sen johtokunta

Toimintavuotena 2020 seurassa oli 126 vuosijäsentä, 63 ainaisjäsentä, 5 kunniajäsentä sekä yksi yhteisöjäsen. Seuran jäsenyys Suomen kirjailijanimikkoseura Nimikoissa jatkuu.

Seuran johtokuntaan kuuluivat toimituspäällikkö Sakari Katajamäki (puheenjohtaja), kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Ulla Kinnunen, professori Pekka Laaksonen (28.9.2020 saakka), kunnanjohtaja Outi Mäkelä, professori Jyrki Nummi, FL Esko Rahikainen (varapuheenjohtaja), Museoviraston intendentti Mikko Teräsvirta (28.9.2020 alkaen) sekä FK Jaakko Yli-Paavola. Johtokunnan varajäseniä olivat FM Mia Fagerström, toiminnanjohtaja Anne Helttunen ja kulttuuriohjaaja Hilikka Toivonen. Seuran sihteerinä toimi FM Henna Keränen, rahastonhoitajana FM Reeta Holopainen ja tiedottajana FM Sara Tarvas. Johtokunta kokoontui 3.3. ja 8.9. (etäkokous) sekä 5.–8.10. (sähköpostikokous). Seuran pitkäaikainen puheenjohtaja ja johtokunnan jäsen Pekka Laaksonen päätettiin kutsua seuran kunniajäseneksi.

Seuran talous on vakaalla pohjalla. Toimintaa rahoitetaan jäsenmaksuilla sekä korko- ja osinkotuotoilla. Vuoden 2020 tilinpäätös oli 530,73 euroa ylijäämäinen.

Seitsemän veljestä 150 -juhlavuosi

Toimintavuonna tuli kuluneeksi 150 vuotta *Seitsemän veljeksien* julkaisemisesta. Aleksis Kiven Seuran etukäteen solmimaan juhlavuoden yhteistyöverkostoon kuuluivat Kiven seuran lisäksi Nurmijärven kunta, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Äidinkielen opettajain Liitto, Lapinlahden Lähde, Lukuliike (Opetushallitus) ja Suomi-koulujen tuki, joiden ohella seura teki juhlavuoden yhteistyötä monien muidenkin tahojen kanssa. Juhlavuoden suojelijana toimi presidentti Tarja Halonen. Suomen Kulttuurirahasto tuki seuran järjestämää juhlavuoden toimintaa 14 500 euron apurahalla. Juhlavuoden tunnuksen oli suunnitellut Kristian Huitula, jonka Nurmijärven kunta oli tilannut taiteilijalta.

Kiven seuran keskeisempiä juhlavuoden hankkeita olivat *Hirmuista! Ihanata!* – *Seitsemän veljestä nyt* -kilpailun järjestäminen, kurrantlyönnin näytösotteluiden sarjan aloittaminen sekä

Lapinlahden sairaalassa järjestetty juhlaseminaari. Lisäksi Kiven seura panosti vahvasti eri puolilla Suomea tapahtuneesta juhluvuoden toiminnasta tiedottamiseen omilla sosiaalisen median kanavillaan ja Nurmijärven kunnan ylläpitämien juhluvuoden verkkosivujen tapahtumakalenterissa. Vaikka koronapandemia vaikeutti tapahtumien järjestämistä, Kiven romaanin merkkivuotta juhlistettiin aktiivisesti eri puolilla Suomea.

Seuran omaan juhluvuoden toimikuntaan kuuluivat toimintavuoden aikana Sakari Katajamäki (puheenjohtaja), Mia Fagerström, Anne Helttunen, Henna Keränen ja Sara Tarvas sekä toimikuntaan keväällä kutsutut Noora Kumpulainen ja Joonas Virkki, joilta seura tilasi viestintäpalveluita.

Juhlavuosi sai hyvin näkyvyyttä Uudellamaalla ja valtakunnallisesti. Alkuvuodesta *HS Teema* -lehti (1/2020) julkaisi Kivi-aiheisen teemanumeron, Nurmijärvellä ilmestyi lehti *Eteläisen Hämeen Uutisia* ja Kiven romaanin ensimmäisen vihkon ilmestymispäivän 150-vuotispäivä (2.2.2020) huomioitiin MTV:n uutisissa 31.1. Kiven päivän juhla Nurmijärvellä streamattiin HSTV-kanavalle. Kiven seuran jäsenet ja johtokunnan jäsenet osallistuivat näiden julkaisujen ja tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen. Lisäksi juhluvuoden toimikunnan jäsenet tuottivat tekstejä Nurmijärven kunnan perustamalle verkkosivustolle seitsemänveljestä150.fi.

Nurmijärven kunta julistautui juhluvuoden innoittamana maailman Aleksis Kivi - pääkaupungiksi.

Tuusulan museon taiteilijakoti Erkkola järjesti juhluvuoden kunniaksi näyttelyn ”Tähtiä kuin Otavassa, Poikia on Jukolassa”, joka esitteli kuvataiteilijoiden näkemyksiä Aleksis Kiven romaanista. Näyttelyn oheisohjelmana julkaistiin haastatteluja.

Siuntion kunta tuotti juhluvuoden kunniaksi videon Aleksis Kiven *Seitsemän veljestä 150 vuotta*, joka julkaistiin kunnan Youtube-kanavalla 9.10.2020. Seuran johtokunnasta hankkeeseen osallistuivat Hilka Toivonen ja Esko Rahikainen, joka toimi videon kertojana.

Hilka Toivonen esitteli Fanjunkarsia ja Kiven elämänvaiheita myös AlfaTV:n ohjelmassa Folke Westin maailmalla (11/12).

Hirmuista! Ihanata! – Seitsemän veljestä nyt -kilpailu

Aleksis Kiven Seura ja Äidinkielen opettajain liitto järjestivät juhluvuoden kunniaksi yläkoululaisille ja toisen asteen opiskelijoille suunnatun kilpailun Hirmuista! Ihanata! – Seitsemän veljestä nyt. Kilpailussa etsittiin nykynuorten uusia ja tuoreita näkökulmia seitsemän veljeksien elämästä ja seikkailuista kertovaan romaaniin. Kilpailuun sai osallistua kahdella vaihtoehtoisella teemalla:

- 1) 7 veljestä 3 minuutissa -video ja
- 2) Seitsemän veljestä tänään – vapaa toteutustapa (teksti, video, podcast, kuva tai kuvasarja, musiikkitalenne tai Powerpoint-esitys)

Kilpailuun osallistuttiin yhteensä lähes 50 työllä. Niistä välittyvä tekemisen ilo ja kilpailutöiden kekseliäisyys ilahdutti kilpailuraatia, joka muodostui juhluvuoden toimikunnan jäsenistä. Kilpailuraati valitsi molemmista sarjoista kolme voittajaa sekä kunniaininnan saajia:

Yläkoulun oppilaiden sarja

1. palkinto: Mila Kala, Elsi Lakaniemi, Teela Saarentaus ja Tiia Ylinen
2. palkinto: Jeniina Limola
3. palkinto: Jenna Pyykkönen

Kunniamaininnat: Sandra Martikainen, Anton Saarman sekä Oskari Saunisto ja Veikka Kosonen.

Toisen asteen opiskelijoiden sarja

1. palkinto: Elli Eveliina Suhonen

2. palkinto: Joonatan Pekola, Nico Lehtinen, Benjamin Hirvensalo, Petra Repo, Anttu Pitkälä, Rene Malmstrom ja Eetu Hellman

3. palkinto: Aleksis Lokki

Kunniamaininnat: Arttu Nevala, Viivia Pohjavuori.

Molemmissa sarjoissa ensimmäinen palkinto oli 500 euroa, toinen palkinto 300 euroa ja kolmas palkinto 200 euroa. Rahapalkintojen lisäksi palkinnonsaajat ja kunniamainintojen saajat saivat kirjapalkintoja ja kunniakirjoja.

Tulokset julkistettiin Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran järjestämässä Aleksis Kiven päivän aaton matineassa 9.10. Tapahtumaan kutsuttiin vain esiintyjät ja ensimmäisten palkintojen saajat, mutta matineaa saattoi seurata myös verkosta. Tilaisuudessa esitettiin myös juhlavuoden suojelijan, presidentti Tarja Halosen tekemä videotervehdys kilpailuun osallistuneille nuorille.

Kiven seura julkaisi kesän ja syksyn aikana kilpailutöitä seuran verkkosivuilla ja Facebookissa.

Noora Kumpulainen toimi kilpailun koordinaattorina ja tiedottajana.

Kurranlyönnin näytösottelu Seurasaarella

Aleksis Kiven Seura ja Seurasaarisäätiö järjestivät 3.10.2020 Seurasaaren juhlakentällä kurranlyönnin näytösottelun, jossa pelasivat vastakkain Helsingin yliopiston folkloristiikan ja kansatieteen opiskelijoiden ainejärjestö NEFA-Helsinki ry ja kotimaisen kirjallisuuden ainejärjestö Putkinotko ry. Ottelun karismaattisena selostajana toimi Aku Seppänen. Ottelussa pelattiin 12 erää, joista Putkinotko voitti 10. Ottelun pelaajia järjestäjät kiittivät kirjapalkinnoin. MTV3 kuvasi näytösottelua ja haastatteli pelaajia iltauutisten loppukevennykseen.

Juhlavuoden tiedottaja Joonas Virkki kokosi kurranlyöntiin ja sen sääntöihin liittyviä tietoja SKS:n arkistosta ja kirjallisuudesta, laati näytösottelun säännöt yhteistyössä Katajamäen kanssa sekä koordinoi kurranlyönnin harjoittelua. Kurranlyöntiä koskevia tietoja koottiin Kiven seuran verkkosivuille myös tulevien vuosien näytösotteluita silmällä pitäen.

Näytösottelussa ja sen harjoituksissa käytetyt visakoivuiset kurrat valmisti Seurasaarisäätiön verstaassa työskentelevä pelimanni ja puuseppä Kirsi Vinkki.

Kiven seura, Seurasaarisäätiö sekä näytösotteluun osallistuneen ainejärjestöt päättivät toteuttaa näytösottelun myös vuosina 2021 ja 2022.

Aleksis Kiven päivä ja Eskon puumerkki

Kiven seura laski 10.10. sepeleen Kiven patsaalle Helsingin Rautatientorilla. Kiven patsaalla Nurmijärvellä järjestettyihin juhlallisuuksiin ja sepeleenlaskuun osallistui seuran johtokunnasta Outi Mäkelä. Tapahtumassa esiintyvät laulaja Juha Poikela sekä näyttelijöitä Kivi-juhlien Seitsemästä veljeksestä.

Vuoden 2020 Eskon puumerkki -tunnustuspalkinnon sai feministi ja tutkija Saara Särmä. Yhteiskuntatieteiden tohtori Särmä on akateeminen sekatyöläinen, yhteiskunnallinen keskustelija, taiteilija sekä Feministisen ajatushautomo Hatun johtaja. Kansainvälistä mainetta hän on saanut erityisesti verkkosivustaan Congrats, you have an all male panel!, jonne on kerätty kuvia yli 2000 miespaneelista. Lisäksi hän on voimauttanut satoja naisia muun muassa kiroiluiltamien ja kehtaamiskoulutusten muodossa. ”Terävällä ja riemua raikuvalla toiminnallaan feministi ja tutkija Saara Särmä saa meidät ihmettelemään maailman menoa ympärjäsillä silmillämme”, Aleksis Kiven Seuran johtokunta perusteli tämänvuotista valintaansa.

Palkinto luovutettiin Särmälle Nurmijärven monitoimitalo Monikossa pidetyssä pienimuotoisessa palkintojenjakotilaisuudessa, jossa Saara Särmä ja seuran puheenjohtaja allekirjoittivat palkintoon kuuluvan Lupauskirjan. Samassa tilaisuudessa Nurmijärven kunnan Konstiniikka-palkinnon sai muusikko Vesa Haaja.

Monikkosalin pääsalissa pidetyssä Aleksis Kiven päivän juhlassa kuultiin Seitsemän veljestä -teemainen paneelikeskustelu, johon osallistuivat Juha Hurme (puheenjohtaja), Markus Leikola, Baba Lybeck ja Anna Tulusto. Lisäksi tilaisuudessa kuultiin musiikkia (Karoliina Kantelinen ja Marjo Smolander; Lauluyhtye A-men; Katriina Honkanen, Ilkka Tenhunen, Lotta-Maria Pitkänen ja Juha Poikela) ja nähtiin Juha Hurmeen ohjaama esitys ”Kolistimen ukko”. Juhla päättyi ulkona Monikkosalin seinään heijastetulla mediataiteilija Niko Tiaisen videoteoksella ”A_K_7_V”. Juhlaan voitiin ottaa yleisöä vain rajoitetusti koronapandemian vuoksi, mutta tapahtuma streamattiin Helsingin Sanomien toimesta HSTV-kanavalla. Striimauksen ja siitä tehdyn tallenteen näki viikon aikana noin 4 000 katsojaa.

Muita juhluvuoden tapahtumia

Nurmijärven Kino Juhassa esitettiin 29.2.2020 Teuvo Puron mykkäelokuva *Kihlaus* (1922), jonka restauroinnin vaiheissa Kiven seurakin on ollut mukana. Elokuvaesitystä säesti UKET-yhtye, ja ennen esitystä kuultiin myös puheenvuoro seuran puheenjohtajalta.

Jyväskylän Kevät -festivaalilla pidettiin 14.3. seminaari *Seitsemän veljestä 150 – Nytpä miehet lukemaan*, jossa kuultiin Sakari Katajamäen esitelmä ”’Jotain joutavata mielin sinulle kertoa’ – Tarinoille altis Aleksis Kivi” sekä Tiina Katriina Kukkosen esitelmä ”Kohtaavatko Juhani ja Kolistimen ukko Seitsemässä veljeksessä toisensa?”.

Nurmijärven Kivi-juhlat siirtyivät koronapandemian vuoksi loppukesään. Katajamäki avasi Samuli Reunasen ohjaaman *Seitsemän veljeksien* ensi-illan 19.8.2020.

Suomen kirjailijanimikkoseurat ry piti lauantaina 5.9.2020 vuosikokouksensa Seitsemän veljestä 150 -juhlavuoden kunniaksi Nurmijärvellä Aleksis Kiven Seuran kutsumana. Kokouksen valmisteluista vastasi Kiven seuran puolesta Jaakko Yli-Paavola. Katajamäki piti vuosikokousesitelmän ”Seitsemän veljestä jälleen uusiin kansiin” ja toimi vuosikokouksen puheenjohtajana. Yli-Paavola esitteli Nurmijärven kirjaston Aleksis Kivi -huonetta ja Aleksis Kiven koti -museota.

Huhtikuulta koronapandemian vuoksi peruuntunut vuosikokous pidettiin 28.9.2020 Päivälehdessä museossa, jossa oli esillä näyttely Seitsemän koiraveljestä. Määräaikainen lakimuutos salli yhdistysten vuosikokousten siirtämisen syyskuuhun. Vuosikokousesitelmää ei toteutettu koronarajoitusten vuoksi.

Lapinlahden sairaalassa järjestettiin 30.9.2020 Seitsemän veljestä 150 vuotta -juhlaseminaari, jossa esitelmöivät Teppo Nuorva (”Päänne kovuus on teiltä tyhjä luuloitus.” Seitsemän veljestä erilaisina oppijoina”), Jaakko Yli-Paavola (”Pääsemättömissä Kivestä. Pieniä löytöjä kirjallisuudesta.”) ja Jukka Aaltonen (”Ensimmäisten suomalaisten romaanien kovat kohtalot: Fredrika Carstensin Murgrönan ja Aleksis Kiven Seitsemän veljestä”). Tilaisuuden lopuksi Kombo Nurmijärven Kivi-juhliilta esitti kohtauksen Samuli Reunasen ohjaamasta Seitsemästä veljeksestä. Tilaisuus streamattiin verkkoon. Tapahtuma toteutettiin yhteistyössä Lapinlahden Lähde Oy:n kanssa.

Seuran puheenjohtaja Katajamäki kutsuttiin pitämään puolen tunnin juhlapuhe Turun Aleksis Kivi -kerhon 75-vuotisjuhlaan Turun kaupunginteatterissa 12.10.2020. Katajamäki vei juhlaan Aleksis Kiven Seuran terveiset ja juhluvuottaan viettävälle kerholle lahjaksi kriittisen edition *Olviretki Schleusingenissä* -näytelmästä, josta nähtiin teatterissa otteita juhlaillan aikana.

Wilho Ilmarin ohjaama *Seitsemän veljestä* -elokuva (1939) nähtiin Helsingin Cinema Orionissa 22.11.2020 Mika Waltari -seuran ja Risto Jarva -seuran järjestämässä esityksessä. Katajamäki piti tilaisuuden alussa esitelmän ”Tähtihetkiä Impivaarassa ja Jukolassa – alkukuvia Seitsemästä veljeksestä”.

Tiedotustoiminta

Seura pyrkii tiedottamaan Aleksis Kiveen liittyvistä asioista useilla kaikille avoimilla tiedotuskanavilla, joita ovat seuran verkkosivut (<http://aleksiskivenseura.fi/>), seuran Facebook-sivu (<https://www.facebook.com/aleksiskivenseura/>) sekä Instagram-tili (<https://www.instagram.com/aleksiskivenseura/>). Lisäksi seuran jäsenille on lähetetty jäsenkirje ja sähköisiä jäsenkirjeitä.

Seitsemän veljestä 150 -juhlavuoden näkyvyyttä tehostettiin niin, että seuran sosiaalisen median tileille tutti sisältöjä seuran tiedottajan Sara Tarvaksen ohella myös Seitsemän veljestä 150 -juhlavuoden tiedottaja Joonas Virkki.

Seuran Facebook-sivuilla julkaistiin vuoden aikana noin 170 uutista ja tykkääjien määrä kasvoi toimintavuoden aikana 1210 tykkääjästä 1271 tykkääjään. Instagramissa julkaisuja tehtiin noin 50, ja tilin seuraajamäärä kasvoi 23:sta 357:ään.

Kiven seuran johtokunta vastasi seuralle tehtyihin Aleksis Kiven henkilöön ja tuotantoon liittyviin kysymyksiin. Johtokunnan jäsenet kirjoittivat Kiveen liittyviä artikkeleita, esiintyivät mediassa ja pitivät esitelmää erilaisissa tilaisuuksissa.

Muu toiminta

Seura täydensi toimintavuoden aikana Eskon puumerkki -mitalien varastoaan ostamalla 15 uutta mitalia, jotka valoi kuvanveistäjä Raimo Jaatinen. Eskon puumerkki -mitalin on suunnitellut kuvanveistäjä Raimo Heino.